

KS. TADEUSZ ZADYKOWICZ
Instytut Teologii Moralnej KUL

WARTOŚCI MORALNE
W KONTEKŚCIE WSPÓŁCZESNEGO SEKULARYZMU
OGÓLNOPOLSKIE SPOTKANIE NAUKOWE
SEKCJI POLSKICH TEOLOGÓW MORALISTÓW
(Konstancin-Jeziorna, 11-13 VI 2006 r.)

Nie ulega wątpliwości, że jedną z cech określających współczesność jest skoncentrowanie się na problemach człowieka z wyłączeniem jego relacji do Boga. Tak rozumiany sekularyzm pociąga za sobą wiele skutków, wśród których nie można nie zauważyć trudności w promocji wartości moralnych. Otwartość na znaki czasu oraz troska o przyszłość świata, która przecież w dużej mierze zależy od zachowania ustalonego przez Boga obiektywnego porządku moralnego, kazała polskim teologom moralistom podjąć zagadnienie aksjologii w kontekście współczesnego sekularyzmu. Tematyce tej zostało poświęcone doroczne ogólnopolskie spotkanie Sekcji w 2006 roku.

Ks. Prof. Janusz Nagórny, Przewodniczący Sekcji Polskich Teologów Moralistów, powitał wszystkich przybyłych, a zwłaszcza ks. prof. J. Pryszmonta, przedstawicieli poszczególnych ośrodków, prelegentów oraz najmłodszych uczestników, którzy po raz pierwszy biorą udział w spotkaniu. Przewodniczący dokonał również wprowadzenia do tematyki zjazdu.

Pierwszej sesji przewodniczył ks. prof. J. Troska. Składały się na nią dwa referaty oraz dyskusje po każdym z nich. Pierwszy z referatów pt. *Uwolnić prawo od moralności?* wygłosił o. dr hab. A. Derdziuk. Prelegent odniósł się najpierw do trzech współczesnych nurtów: uzurpacji absolutnej autonomii człowieka, wizji prawa wyřeczającego sumienie oraz determinizmu biologii i kultury, a następnie ukazał chrześcijańską odpowiedź na te nurty. Wprowadzając do dyskusji ks. Troska zaznaczył, że sedno całego wywodu stanowi współczesny redukcjonizm. Ks. Mroczkowski pytał na ile prawa człowieka niosą nadzieję i dlaczego dziś odrzuca się moralność w imię prawa. Wskazywał też na rolę ludzi religijnych w obronie moralności. W odpowiedzi na te pytania o. Derdziuk zauważył, że dzisiaj mamy do czynienia ze zmianą samych podstaw praw człowieka, która wiąże się z innym widzeniem samej koncepcji człowieka. Ks. W. Bartkowicz podkreślił, że perspektywę dla odrzucenia moralności tworzy zmiana roli chrześcijaństwa we współczesnym świecie. O. Derdziuk podkreślał, że chrześcijaństwo z natury swojej jest uniwersalistyczne. Dzisiaj natomiast trzeba bronić człowieka niekiedy wbrew samemu człowiekowi. W nawiązaniu do wypowiedzi ks. Bartkowicza ks. Nagórny zauważył, że Kościół nie domaga się dla

siebie przywilejów. Mnożenie przepisów prawnych jest wyrazem niewiary w człowieka. To właśnie odejście od ładu moralnego owocuje mnożeniem przepisów.

Drugi z referatów wygłosił ks. dr J. Bramorski. Wystąpienie, zatytułowane *Istotne aspekty współczesnej aksjologii chrześcijańskiej*, Prelegent podzielił na trzy zasadnicze części. Pierwsza dotyczyła współczesnych wyzwań dla aksjologii chrześcijańskiej. Druga została poświęcona centrum moralności chrześcijańskiej, które – według ks. Bramorskiego – stanowi „życie w Duchu”. W części trzeciej mówca ukazał dynamikę prawa i łaski w życiu moralnym. W dyskusji ks. prof. Pryszmont wyraził radość z pozytywnego ujęcia moralności chrześcijańskiej. Ks. Nagórny przypomniał, że w teologii nie ma pneumacentryzmu tylko chrystocentryzm. Zwrócił też uwagę na różne ujęcia wartości moralnych. O. A. Derdziuk zaznaczył, że dziś kondycja moralna człowieka jest tak słaba, że element religijny jest konieczny. Ks. Machinek zwrócił uwagę na problem komunikacji ze społeczeństwem, które nie podziela fundamentów antropologicznych. Ks. Troska zauważył, że dzisiaj także z kręgów liberalnych odzywają się postulaty poszukiwania wspólnego języka, czego wyrazem jest chociażby dyskusja Habermasa z Ratzingerem. Ks. Mroczkowski przypomniał, że ks. S. Witek wykorzystywał nauki szczegółowe, przez co nie utracił podstaw religijnych, o czym świadczy chociażby fakt, że jest on autorem podręcznika teologii duchowości. Ks. Mroczkowski mówił też, że we współczesnej teologii moralnej za mało miejsca poświęca się wyjaśnianiu darów Ducha Świętego. Także ks. Mróz wskazywał na negatywne aspekty rozdzielenia teologii duchowości od teologii moralnej.

Drugiej sesji przewodniczył ks. prof. A. Marcol. W jej ramach pierwszy z referatów wygłosił ks. prof. J. Orzeszyna. Podjął on temat promocji wartości moralnych we współczesnym świecie. Wychodząc od współczesnego niedoceniaenia wartości ludzkich, podkreślił szczególną potrzebę ich promocji. Wyjaśniwszy pojęcie „wartości” oraz dokonawszy opisu współczesnego kryzysu moralnego, Mówca skupił się na sposobach promowania wartości. Podkreślił rolę wychowania do wartości, zwłaszcza poprzez świadectwo życia. Zauważył, że drogą promocji wartości moralnych mogą być różne duszpasterstwa specjalistyczne. Pytając, kto winien promować wartości moralne, Prelegent wskazywał przede wszystkim na obowiązki Kościoła, mediów, osób uprawiających naukę, szkoły, stowarzyszeń i ruchów religijnych.

Drugi z referatów wygłosił ks. prof. J. Zabielski. Dokonał on opisu „dyktatury relatywizmu” we współczesnym świecie. Relatywizm – zdaniem Prelegenta – jest deformacją wolności. Co więcej, on sam ma charakter zniewalający. Te stwierdzenia prowadziły Autora do opisu form i przejawów dyktatury relatywizmu, a zwłaszcza jego form społeczno-kulturowych. W dyskusji panelowej, jaka miała miejsce po wygłoszonych referatach, wskazano na różne obszary dotknięte sekularyzmem.

W ramach spraw bieżących Sekcji Zarząd złożył sprawozdanie oraz dokonano wyborów nowego Zarządu. Na przewodniczącego wybrano ks. prof. I. Mroczkowskiego. Wiceprzewodniczącym został wybrany ks. prof. M. Machinek, zaś na sekretarza ks. dr J. Sobkowiak. Nowo wybrany Przewodniczący podziękował ustępującemu Zarządowi, a zwłaszcza ks. prof. J. Nagórnemu oraz wszystkim za zaufanie wyrażone w głosowaniu.

Przeprowadzono dyskusję nad nazwą, celami, rodzajami członkostwa oraz statutem Stowarzyszenia. Omówiono także propozycje miejsca, terminu i tematyki kolej-

nego spotkania. Wśród propozycji znalazły się takie tematy, jak: antropologia, tożsamość kapłańska, pojednanie i rozliczenie z przeszłością. Zjazd zakończyło podsumowanie i podziękowania ks. Przewodniczącego.